

ZAKAJ SMO STRAPPANI?

nad prekrivanjem in je zato veliko bolj učinkovita in primerna za marsikaterega oblikovalca.

V omenjenem načinu dela je kombiniranje barv in prekrivanja teh preprosto in elegantno le v primerih manj kompleksnih barvnih izvlečkov. Enostavnejše grafične podobe tiskovnih elementov nam celo dopuščajo, da smemo v primeru barv podobnih barvnih učinkov prekrivanje barvnih izvlečkov celo opustiti.

Pokrivanje

Pokrivanju še najraje pravimo kar po anglo-ameriško *overprint*, v dobesednem prevodu pretisk, nadtisk; nemško Überdruck.

Pokrivanje je preprostejši način za odpravljanje špranjavosti: tiskovne elemente tiskamo preprosto enega na drugega. Tu pa pride do subtraktivnega mešanja barvnih učinkov, zato lahko v tisku dobimo nepričakovan in nezaželen barvni vtis dveh ali več prekrivajočih se barv.

Nadaljevanje na str. 20

podkovan mora biti tudi z znanjem grafične tehnologije.

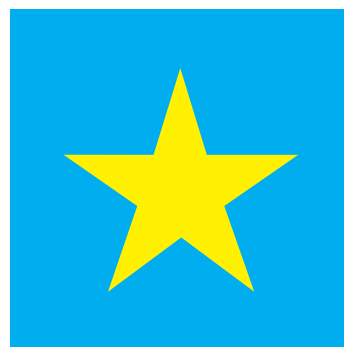
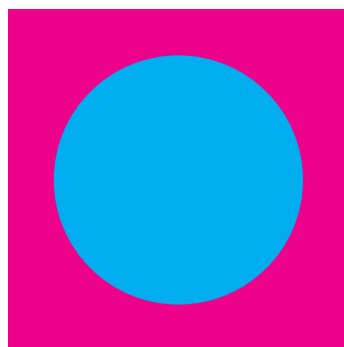
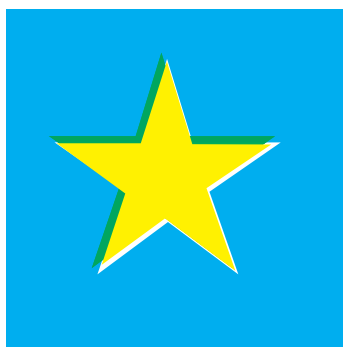
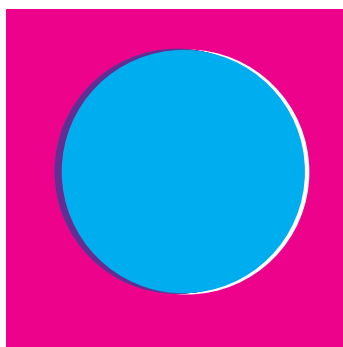
Prekrivanje je tu bistven korak za izdelavo kakovostnih tiskovin. Izvajamo ga ročno ali pa ga prepuštimo avtomatiki aplikacijskega vmesnika. Z dobrim in pravilnim razumevanjem postopka in pojmov prekrivanja/pokrivanja bomo lažje upravljali polne površine in s tem zagotavljali boljše rezultate tiska.

Tehnike v izogib neskladju

Poznamo dve osnovna pristopa za kompenzacijo naravnega neskladja v tisku. Prvi je »ročno« povečevanje ali pomanjševanje geometrije tiskovnih elementov, drugi pa je kreiranje in nastavljanje aplikacijskih modulov prekrivanja, ki omogočajo avtomatsko aplikacijsko prekrivanje barvnih izvlečkov.

Dodajanje barvnih površin

S prvo tehniko, ki smo jo omenili, se izognemo belim špranjam, ki se pojavijo v tisku zaradi neskladja. To je ročni način dela in včasih je videti to rešitev za tiste, ki ne znajo uporabljati oblikovalskih aplikacij in njihovih modulov za avtomatsko prekrivanje. Ta metoda omogoča neprimerno večji in boljši nadzor

Slabo prekrivanje barvnih izvlečkov je posledica naravnih dimenzijskih odstopanj v tisku in slabo izvedene grafične priprave.

S primernim prekrivanjem barvnih izvlečkov že v grafični pripravi dosežemo, da izgine špranjavost po robovih tiskovnih elementov.

PREGLED POSLOVANJA 2000–2005

OSNOVNI PODATKI v milijardah sit	GOSPODARSTVO predelovalna dejavnost					GRAFIKA tiskarstvo					ZALOŽNIŠTVO knjige, revije in časopisi				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
VSI PRIHODKI	3307	3684	4022	4256	4671	57	65	82	80	83	60	62	69	74	81
Poslovni prihodki	130	3497	-	1710	-	54	62	-	60	-	57	59	-	68	-
Prihodki na tujem trgu	1716	1959	2140	2331	2616	11	14	14	16	17	1,5	2,0	2,3	2,3	5
VSI ODHODKI	3218	3600	3912	4121	4538	56	63	80	77	80	57,9	60,0	67,5	70	77
POSLOVNI ODHODKI	3036	3406	-	-	-	53	59	-	-	-	56,1	58,0	-	-	-
STROŠKI DELA	587	652	729	772	830	13	15	18	18	19	18,7	20,0	17,1	18	19
ČISTI DOBIČEK	123	131	167	194	206	1,8	2,3	3,6	3,4	4	2,6	2,5	2,6	3,9	4,9
ČISTA IZGUBA	51	65	63	72	79	1,0	0,8	1,9	1,1	1,2	0,9	1,0	1,3	1,1	1,2
ŠTEVILO DRUŽB						472	408	527	550	578					
ŠTEVILO ZAPOSLENIH	211 154					4722					3233				
	211 139					4736					3210				
	217017					5178					3317				
	210809					5001					3271				
	209360					4805					3095				
RAZMERJA IN KAZALCI (%)	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
Delež prihodka na tujem trgu	52,3	53,4	53,2	54,8	55,8	20,8	22,2	17,0	20	20	2,6	3,0	3,2	3,1	5,9
Finančna neodvisnost (sredstva/kapital)	177,0	178,3	180,5	187	-	195,3	208,0	199,0	208	-	198,7	194,5	196,0	195	-
Celotna gospodarnost (prihodki/odhodki)	101,9	101,9	102,8	103,3	103,4	101,1	102,3	102,2	103,8	103,9	103,6	103,4	103,1	104,8	105,8
Donosnost kapitala (čisti dobiček/kapital)	4,1	3,4	5,0	5,7	6,5	2,8	4,5	4,1	5,3	6,5	7,5	6,5	5,1	9,8	9,7
Donosnost sredstev (čisti dobiček/sredstva)	2,3	1,9	2,8	3,0	3,4	1,4	2,1	2,1	2,6	3,0	3,8	3,4	2,6	5,0	5,3
Prihodki na zaposlenega (SIT)	15530	17378	18533	5741	6225	12000	13699	15836	5800	6285	18569	19331	20801	7394*	8398*
Čisti dobiček na zaposlenega (SIT)	583	622	770	923	983	386	493	695	680	831	806	785	784	1192	1583
Čista izguba na zaposlenega (SIT)	242	310	290	342	377	205	164	367	219	243	291	304	392	336	388

Vir podatkov: SKEP, Združenje za tisk in medije

* prihodki so v letih 2003 in 2004 dodana vrednost na zaposlenega

NAJBOLJŠI KOLEDAR 2005

Združenje za tisk in medije pri Gospodarski zbornici Slovenije vsako leto organizira ocenjevanje za najboljši koledar, ki je izdan in tiskan v Sloveniji.

Letošnja podelitev nagrade *kri-lati lev* tiskarni za najboljši koledar je bila v sklopu 24. prireditve *MM Marketing klub* v kongresnem in hotelskem centru Mons v Ljubljani. Kot doslej se je na razpis odzvalo razmeroma malo slovenskih tiskarn. Strokovna žirija v sestavi

- ❖ Iva Molek (predsednica),
- ❖ Leopold Scheicher in
- ❖ Florjan Pezdevšek

je v ožji izbor uvrstila koledarje naslednjih podjetij: *Cetis, d. d.*, *Gorenjski tisk, d. d.*, in *Collegium Graphicum, d. o. o.*

Cetis, d. d., je bil zastopan s svojim lastnim promocijskim koledarjem z naslovom *Več – More*, na katerem so zajete vse grafične tehnike, ki jih uporabljajo v Cetisu; slika 1.

Takoj je prepoznaven koledar družbe Mobitel, d. d., v svoji rdeči in črni podobi z naslovom *Srečko Kosovel, Vizionarji*, ki je bil tiskan v družbi Gorenjski tisk, d. d.; slika 2.

Nagrado *krilati lev* za najboljšo tiskarsko tehnično izvedbo stenskega koledarja v slovenskih tiskarnah za leto 2005 pa je strokovna komisija dodelila tiskarni Collegium Graphicum, Ljubljana, za koledar *Forma viva*; slika 3. Zmagovalni koledar je bil izdan kot samostojen izdelek za lastno promocijo tiskarne Collegi-

um Graphicum iz Ljubljane, ki ga izdajajo vsako leto. Prvič je zmagovalac manjša zasebna tiskarna. Collegium Graphicum je sodobno opremljena tiskarna, ki zaposluje devet ljudi. Nagrado je prevzel solastnik podjetja *Boštjan Jamšek*. Čestitamo!

OBRAZLOŽITEV

Tipografija in reprodukcija

Koledar *Forma viva* odlikuje predvsem zelo dobra čitljivost s primernim izborom tipografije in razmerjem belin. Obsega 12 listov s koledarskim delom, kombiniranim z zelo kakovostno umetniško fotografijo priznanega fotografa. Tonski obseg črno-belih fotografij so povečali z uporabo dodatne barve; v tem primeru so izbrali sivo. Reprodukcijske odlikujejo dobra gradacija, enakomernost in čistost.

Tisk

Pri tisku je bil uporabljen klasični raster. Tonski prehodi se lepo in enakomerno stopnjujejo. Kar se tiče čistosti tiskovnih in netiskovnih elementov, ni pripomb. Tudi ostrina je dobra. Skladje pri tisku bi bilo lahko še boljše, vendar s prostim očesom napake niso vidne, kar pa je tudi najbolj pomembno. V rdeči barvi pa so tiskani nedelje in prazniki, kar da samemu številčnemu koledarju večjo preglednost.

Dodelava

Koledar je izdelan dobro, brez večjih napak. Perforacija in žična spirala omogočata brezhibno od-

Slika 2.

Slika 1.

Slika 3.

piranje in listanje po koledarju. Nekoliko sicer moti kratka žična obešanka, nameščena v špirali, vendar je ta kompenzirana z dovolj močno kartonsko podlogo, ki preprečuje vihanje robov koledarja. V celoti gledano daje dobra in natančna vezava lep zunanji videz.

Leopold SCHEICHER
Gregor FRANKEN

VAŠ USPEH – NAŠ CILJ

Podjetje Repro Busek s svojimi tridesetletnimi izkušnjami v grafični pripravi in uporabo najmodernejših tehnik svojim strankam omogoča vrhunsko kakovost grafičnih izdelkov.

Tim šestdesetih strokovnjakov na Dunaju in v Budimpešti je vedno na voljo, da se hitro in zanesljivo odzovejo na vaše potrebe. Nenehno težimo k doseganju vrhunske kakovosti, za kar gre zahvala našemu vodstvu v Avstriji in na Madžarskem.

V centrali za izdelavo tiskovnih form na Dunaju izpolnijo vsa naročila, ki jih podjetje pridobi.

Brezšivne cilindrične forme za fleksotisk proizvajajo z osvetljevalnikom in procesorjem najnovejših generacij.

Da bi natančno izpolnili vaše želje in zahteve, je vedno na voljo eden izmed naših zunanjih sodelavcev; po potrebi je sposoben reagirati na vsa tiskarsko-tehnična vprašanja. Skupaj s kompetentnim strokovnim timom pa poišče rešitve v še posebej zahtevnih primerih.

Naša moderna grafična priprava vselej hitro in zanesljivo izpolni vaše želje. Vse tiskovne predloge pripravi natančno za zeleno tiskarsko tehniko in tiskarski stroj. Ne glede na to, ali uporabljate fleksotisk, globoki, ofsetni tisk ali tiskate različne predmete, vedno bomo naši optimalno rešitev.

Da bi precizno ugotovili značilnosti vaše tehnologije in tiskarskega stroja, uporabljamo posebno testno formo, ki smo jo sami razvili. Ko jo natisnete, jo natančno ovrednotimo za barvno upravljanje; rezultati meritev so »prstni odtis« razmer na vašem tiskarskem stroju oz. v vaši tiskarni. Vrednotenje test forme je podlaga za uspešno reprodukcijo in omogoča, da vnaprej predvidimo rezultate, s tem pa v proizvodnem tisku vedno dosežemo optimalno kakovost in proizvodnost.

Preskusne odtise izdelamo po tehnologiji Kodak Approval, ki proizvodne odtise glede na kontrastni obseg (obarvanje), gostoto in vrtenje rastra ter povečanje rastrskih tonov zelo precizno simulira. Poleg tega lahko izdelamo preskusne odtise na tiskovni material, ki ga boste uporabili v proizvodnji.

Taka tehnologija omogoča, da svoji stranki predložite barvno obvezujoče preskusne odtise, saj vključujejo tudi barvne spremembe, ki jih povzročajo tehnološke značilnosti tiskovnih materialov. Neugodnim presenečenjem ob prevzemu tiskovin in morebitnim reklamacijam se s tem kar najbolj izognemo.

Proizvodnja klišejev je popolnoma integrirana v delovne in tehnološke procese. Uporabljamo osvetljevalnike z najmodernejšo tehnologijo, ki omogočajo digitalno kopiranje najvišje kakovosti do formata 1270 x 2032 mm.

Najnovejša inovacija v naši hiši je naprava za digitalno izdelavo cilindričnih (valjčnih) tiskovnih form v obliki brezšivnih cevi za fleksotisk. Cilindrične tiskovne forme omogo-

čajo brezkončni tisk, zato imajo številne prednosti. Z njimi se izboljšajo kakovost, gospodarnost in upravljanje.

Veliko uspehov smo poželi na področju izdelave klišejev za proizvodnjo in tiskanje valovite lepenke. Zahvala gre predvsem digitalnim klišejem in moderni napravi za precizno pozicioniranje – montažo.

Naš cilj je, da bi do skrajnosti izboljšali kakovost vaših tiskovin. S preskusnim tiskom, ki popolnoma simulira razmere na vašem tiskarskem stroju, lahko v najkrajšem času izvedete nekajminutno pripravo tiska. Dolgotrajna priprava tiskarskega stroja za tisk naklade je preteklost, časovni prihranki pa seveda povečajo proizvodnost in dobičkonosnost.

Kodak Approval omogoča izdelavo zelo natančnih preskusnih odtisov za simulacijo proizvodnega tiska. Tiska se lahko tudi na proizvodni tiskovni material, kar zanesljivost še poveča.

Ne smemo prezreti proizvodnje lakiranih form za offsetni tisk, ki omogočajo doseganje posebnih učinkov s spot-, UV-lakiranjem ali s tiskom kovinskih barv (zlata, srebrna, tiskarske barve z bisernim leskom) ipd.

Prisrčno vabimo vse zainteresirane, da obiščejo našo centralo na Dunaju in se prepričajo o naših visokih standardih, kakovosti in prilagodljivosti.

Z modernimi laserskimi osvetljevalniki lahko digitalno kopirajo klišeje za fleksotisk do formata 1270 x 2032 mm.

REPRO BUSEK CILINDRIČNE FORME

Z novo tehnologijo v prihodnost

Z uporabo najmodernejših tehnologij za izdelavo brezšivnih cilindričnih tiskovnih form izpolnjujemo tudi najvišja pričakovanja v fleksotisku. Poleg tega, da lahko z njimi natisnemo brezkončne nestične odtise, obstajajo tudi številne druge prednosti, s katerimi pridobimo v proizvodnji:

- odpade montaža tiskovnih form (klišejev),
- odpadejo lepljenje in lepilni trakovi,
- ni raztezanja tiskovnih form (klišejev),
- boljša sta iztis in nabarvanje,
- nižje je povečanje rastrskih tonov,
- polni toni se natisnejo bolj enakomerno,
- barvno skladje je brezhibno,
- mogoče je povečanje tiskovnih hitrosti.

Pozabimo lahko še na neponovljivost klišejev, zadrege z barvnim skladjem, odtisnjene robove klišejev in podobno. Rastrske pike in polne površine so tu v isti ravnini, to pa zagotavlja enakomerne rastrske površine in brezhibne barvne prelive. Višja kakovost, preprosto upravljanje in gospodarnost so v ospredju te tehnologije.

**REPRO
BUSEK**

**Matthews
International**

Repro Busek Druckvorstufentechnik GmbH & Co KG
Großmarktstrasse 22, A-1230 Wien
Tel +43 1 615 07 35-0, Fax -111, ISDN -50
office@reprobusek.at, www.reprobusek.at

Prekrivanje

Tudi tu najraje uporabljamo kar anglo-ameriški izraz *trapping*. Vsekakor je prekrivanje barvnih izvlečkov mnogo naprednejša tehnika v izogib špranjivosti kot njihovo pokrivanje.

V običajnih grafičnih procesih poznamo dva načina prekrivanja: širjenje in oženje tiskovnih elementov. Na mestu, kjer se stikata dve različni polni barvi, oblikovalci največkrat širijo eno barvo čez drugo. V zvezi z analognim kopiranjem negativnih barvnih izvlečkov na ofsetne plošče je treba omeniti, da se prekrivanje izvaja kar neposredno pri osvetlitvi. Svetloba, ki osvetli film oziroma negativ, se zaradi debeline filma razprši, kar povzroči, da so potiskani deli na plošči nekoliko širjeni.

Lahko pa uporabimo oženje, postopek v nasprotni smeri, ki je samodejen tudi pri analognem kopiranju pozitivnih ofsetnih plošč.

Širina prekrivanja

Pri določanju širine prekrivanja moramo poznati normalno ali standardno neskladnost, ki je značilna za kakšno tiskarsko tehniko, tiskarski stroj ali tiskalnik. Običajne vrednosti širjenja pri

klasičnih (analognih) tiskarskih tehnikah so:

- ❖ ofsetni tisk na pole 0,075 mm; glede na postscript točko (72 pt/inch) približno 0,2 pt;
- ❖ akcidenčna ofsetna rotacija 0,075 mm ali 0,2 pt;
- ❖ časopisna ofsetna rotacija 0,15 mm ali 0,4 pt,
- ❖ fleksorotacija 0,20 mm ali približno 0,6 pt.

Kako naj se barve prekrivajo?

Dominantno naravnani odnosi med barvami pogosto narekujejo zaporedje prekrivanja barv. V najpreprostejših tehnikah prekrivanja naj bi bili elementi svetlejših barv širjeni in pokriti z deli temnejših. Pri tem se pogosto pojavi problem, katera barva je svetlejša.

V primerih, kjer skupaj tiskamo procesno rumeno in cian barvo, se rumena širi in tiska pod cian barvo. Kjer pa se stikata cian in magenta, se cian širi in tiska pod magento.

Za primer, kjer se stikata dve enako svetli barvi, se prekriva na podlagi konteksta barvnega materiala in oblik. Tekst in drugi detajli se navadno ne spreminjajo, ampak se jih tiska s pokrivanjem (*overprint*).

Prekrivanje tipografskih znakov

Znaki velikosti 24 pt in več se prekrivajo po običajnih načelih (izjema so znaki iz posebno tankih linij, ki bi se v primeru običajnega prekrivanja začele izgubljati). Večji znaki se lažje prekrivajo po načelu svetlejša barva se tiska pod temnejšo.

Majhni znaki zahtevajo več znanja in truda. Osnovno načelo je, da manjše znake pustimo nedotaknjene, podlagamo pa barvo ozadja.

Prekrivanje rastrskih prelivov

Rastrski preliv (imenujejo se tudi vinjete – *vignettes*) prav tako povzročajo zadrege pri prekrivanju. Ni primerno, da prekrivamo eno rastrsko polje z drugim. Najpreprostejša rešitev je, da ozadje enostavno razširimo (*choke*) pod zgoraj ležeč rastrski ton, ne glede na njegovo temnost.

Oblikovalci, ki uporabljajo stransko zrcaljene prelive ali več prelivov, sprejemajo velik izziv. Prekrivanje obrisa z barvo (v barvnem izvlečku), ki je skupna dvema preostalima barvama, je preprosto, a pogosto preveč opazno. Pravilno bi morali zagotoviti

ti preliv rastrskih tonov tudi v vseh prekritih površinah.

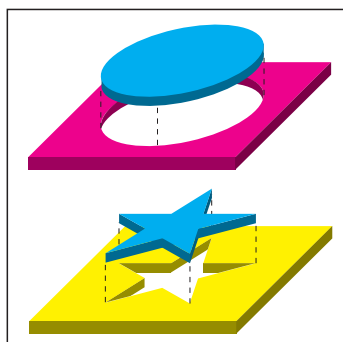
Zakaj ne smejo prekrivati izhodne naprave?

V preprostih primerih bi lahko prekrivanje prepustili strojni opremi, vendar vemo, da morajo biti danes grafični izdelki atraktivni in posledično barvno veliko kompleksnejši, kar pomeni, da je problem prekrivanja treba reševati in izvajati le s pomočjo programske opreme. Seveda pa sta pri tem še vedno možna ročno upravljanje in nadzor prekrivanja.

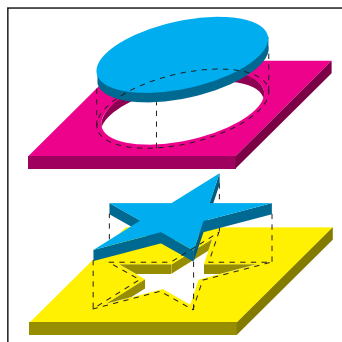
Zaradi zahtevnosti načel prekrivanja imamo danes veliko programskih rešitev, na primer PostScript in pdf dokumente, ki omogočajo zapis barvnih podatkov z definiranim prekrivanjem in pokrivanjem barvnih izvlečkov na osnovi zakonitosti, ki so jih razvili strokovnjaki s tega področja na podlagi svojih dolgotrajnih izkušenj.

Digitalno prekrivanje

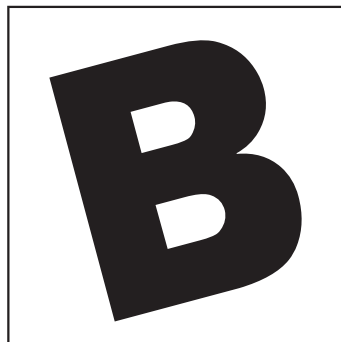
Fotomehnične rešitve prekrivanja niso bile nikoli zadovoljive, zato se je vedno pojavljala špranjivost. Vsak poseg se je odrazil v ostrini in upodabljanju podrobnosti, zaradi pomanjkljivega

Obrisno stikanje tiskovnih elementov, angleško *butt-fit*, je potencialni vzrok špranjivosti zaradi naravne neskladnosti posamičnih odtisov CMYK.

Krog v cian barvi je razširjen (*spread*), da neskladnost odtisov ne povzroča špranjivosti. Ker je zvezda cian barve temnejša od rumene podlage, prekrivamo tako, da jo zožimo (*choked*).

Prekrivanje barvnih izvlečkov je potrebno, če se tiskovni elementi v različnih barvah ne stikajo med seboj.

V analogni pripravi kopirnih predlog celo dva tiskovna elementa iste barve zahtevata prekrivanje! V digitalni pripravi to ni več potrebno, ker zna PostScript odlično uskladiti stikajoče se elemente.

»Namizni« založniki (in še marsikdo) nimajo pojma o prekrivanju. Tiskovni elementi različnih barv se obrisno stikajo (butt-fit trap), zato tudi najmanjše neskladje barvnih izvlečkov (pri izdelavi tiskovne forme ali v tisku) povzroči špranjavost, tudi bliskavost, ko bel papir preseva skozi podobo. Če se pojavijo nenaravna odstopanja skladja, v skrajnih primerih besedilo ni več čitljivo.

S prekrivanjem seveda ne smemo pretiravati. Premočno prekrivanje povzroča nastanek opaznega in motečega roba okoli tiskovnih elementov. Še zlasti pri mešanju čistih procesnih barv postane celo korektno izvedeno prekrivanje moteče. Zato v takih primerih raje uporabimo prekrivanje rastrskih tonov; sličica desno.

Žal se pri prekrivanju rastrskih tonov še vedno lahko pojavi špranjavost. Zato je najbolje, da o tem skrbno premisli grafični oblikovalec in se napakam izogne z uporabo skupnih barv v izvlečkih: v primeru na desni sličici je dodal 20-odstotni rastrski ton rumene v vso podlago in s tem ustvaril skupni barvni učinek s cian barvo. Ta trik docela prepreči vse zadrege s špranjavostjo.

nadzora pa so se pojavljali vedno novi problemi.

Elektronska priprava na tem področju ponuja kar nekaj prednosti za primere, ko je ta pravilno definirana in izvedena. Le s pomočjo te tehnike lahko zagotovimo ponovljivo kakovost tiska in stoodstotno odpravimo slikovno neskladje. Tako kot v običajnih metodah se tudi tu

uporablja prekrivanje s širjenjem in oženjem ustreznih tiskovnih elementov (spreading, choking). V primerjavi z običajnimi metodami pa nam digitalna tehnika priprave že v osnovi ponuja zanesljiv nadzor procesov, kar v tisku minimizira možnost napak. Digitalno lahko prekrivamo tako znotraj posameznih delov slike kot seveda tudi v celi sliki. Prvi

aplikaciji s tega področja sta zagotovo Adobe Illustrator in Macromedia FreeHand, kjer lahko prekrivamo tako na linijah kot polnih površinah.

Seveda pa v okviru ustreznosti rešitev igra pomembno vlogo tudi vzdrževanje in kontrola skladnosti izhodnih naprav. Zato morajo biti te umerjene in ustrezno vzdrževane, da dosežemo optimalne oziroma zadovoljive rezultate.

Založniki z lastno grafično pravico se še vedno soočajo s problemi prekrivanja, ki se pojavijo na izhodnih napravah. Ujemanje oziroma skladje dveh različnih barvnih površin na barvnih izvlečkih je v digitalnem načinu dela največkrat odvisno od ustrezne uporabe s filma in osvetlitve plošč. Vsaka površnost poveča možnost barvnega neskladja in nove zadrege s prekrivanjem. Pomembno pa je poznati tudi sposobnosti in zmogljivosti izhodnih osvetlitvenih naprav, če v okviru omenjenih zmogljivosti sploh omogočajo natančno delo. To velja tudi za digitalno kopiranje z različnimi vrstami osvetljevalnikov oziroma tehnologije.

Metode prekrivanja

Prekrivanje izvlečkov s skupnimi barvami. Če si tiskovni elementi delijo skupne barve, pre-

krivanje ni potrebno. Skupne barve prikrijejo slabo skladje.

Prekrivanje izvlečkov brez skupnih barv. Tiskovna elementa, ki nimata skupnih barv, se morata na stičnih robovih prekrivati. Kjer se elementa stikata, torej tam, kjer barvi mejita, dodamo v enem izvlečku tanek okvir, da dobimo novo, skupno barvo.

Prekrivanje črt. Črte ali krivulje prekrivamo, kadar so na barvnem ali črnem ozadju. Če so bele, jih moramo razširiti.

Pokrivanje črnih črt. Črne črte na barvnem ozadju večinoma pokrivamo.

Stikanje brez prekrivanja. Ta postopek uporabite samo, če zna tiskarna sama zagotoviti primeren predelavo barvnih izvlečkov.

Širjeno prekrivanje. Kadar je ozadje temnejše od tiskovnega elementa nad njim, razširimo tiskovni element.

Oženo prekrivanje. Kadar je ozadje svetlejše od tiskovnega elementa nad njim, razširimo ozadje oziroma zožimo izrez v ozadju.

Matic ŠTEFAN
Marko KUMAR

LITERATURA

1. Brian P. Lawler
An Introduction to Trapping
Color Resource Complete Guide to Trapping
San Francisco, 1992, 1995
2. Adobe
Od zamisli do tiskovine
Pasadena, Ljubljana, 2000